

Landelijk Platform EMG | Postbus 3359 | 3502 GJ Utrecht | Telefoon 030 -245 90 90

Website www.emgplatform.nl

Nieuwsbrief nummer 27

Februari 2005

Het EMG-Platform heeft twee doelen. Het eerste doel is het **uitwisselen van kennis en informatie** tussen ieder die via werk of anderszins te maken heeft met mensen met een ernstig meervoudige handicaps. Met 'kennis' worden alle soorten kennis bedoeld: naast theoretische of wetenschappelijke kennis vooral ook praktische kennis en ervaringskennis.

Die kennis en informatie zijn vaak versnipperd en moeilijk te vinden. Het platform neemt als kennisverzamelaar en -makelaar een sleutelpositie in deze kennisuitwisseling in. Door het werk van het platform hoeft nergens 'het wiel opnieuw uitgevonden te worden' en kunnen informatie, activiteiten en initiatieven worden signaleerd, waar nog niet veel over bekend is.

Het tweede doel van het platform is het **faciliteren en stimuleren van de ontwikkeling van kennis en expertise** van mensen die in het veld van de zorg aan mensen met ernstig meervoudige handicaps werkzaam zijn.

Achterliggend doel is het tot stand brengen van een goede kwaliteit van bestaan voor mensen met ernstig meervoudige handicaps. Uiteindelijk gaat het om niets minder dan dat.

Meer informatie vindt u op de website: www.emgplatform.nl

Inhoudsopgave

- [Oproepen en vragen](#)
 - [EMG en eten](#)
 - [Allochtonen met een handicap](#)
 - [Logeeradressen voor emg-kinderen](#)
 - [Reacties op oproepen](#)
 - [Zwemmen zonder ontlasting](#)
 - [Radio](#)
- [Nieuws van de werkgroepen](#)
 - [Wergroep Competentieprofielen](#)
 - [Wergroep Visie, Beleid en Zorgprogramma's](#)
 - [Wergroep Ouderinvloed](#)
 - [Wergroep Zorg Inhoudelijke Zaken](#)
- [Wergroepen in de pen](#)
 - [Wergroep EMG-Financiën](#)
 - [Wergroep Waarneming](#)
- [Verslag / informatie / werkbezoek](#)

- [Han Nakken neemt afscheid](#)
- [Allochtonen krijgen eigen logeerhuis](#)
- [Werkbezoeken](#)
- [Boeken en tijdschriften](#)
- [Agenda](#)
- [Colofon](#)

Oproepen en vragen

Graag op alle oproepen reageren per mail, met een kopie (cc) naar het EMG-Platform. Zo kunnen de interessante reacties gepubliceerd worden in deze nieuwsbrief en op de website.

EMG en eten

“Een aantal ouders van meervoudig gehandicapte kinderen heeft ervaren dat een dieet op basis van volle ronde rijst de darmwerking goed stimuleert en een ommekeer geeft in de ontwikkeling van hun kind. Minder medicijnen, minder pijn en betere ontwikkeling. Ook volwassenen met een handicap en andere mensen met darmproblemen blijken baat te hebben bij dit dieet. Meer onderzoek, kennisbundeling en verspreiding van deze kennis is noodzakelijk volgens mij. Samen met Greet Meihuizen, revalidatiearts en Loes Comello, indertijd werkzaam in ‘De Nieuwe Vleugels’, ben ik bezig om in Wageningen nader onderzoek naar de eigenschappen van volle ronde rijst te laten doen.

Mijn vraag is of er meer ervaringen zijn met een bepaald dieet die nuttig zijn?”

Reacties naar: Tine Kouwenhoven: tinekouw@tiscali.nl, met cc naar emgplatform@bosk.nl.

[<Terug naar inhoudsopgave>](#)

Allochtonen met een handicap

“Hoe groot is het aantal allochtonen met een handicap in Nederland? Aanleiding van deze vraag is de opmerking in het rapport: *"Naar herkenbare competenties"*, van o.m. het NIZW en VGN, waarin staat: *"Het aantal gehandicapte kinderen dat wordt geboren neemt zelfs toe. Dit houdt ondermeer verband met de toename van het aantal allochtone vrouwen..."* (p. 7). Hebben allochtone vrouwen meer kans hebben een kind met handicap te krijgen? En zo ja, waar hangt dat dan mee samen? Wie heeft hier onderzoeksgegevens over? En zijn er organisaties / instellingen die specifiek beleid hebben gevormd omtrent allochtonen met een handicap en de communicatie met de ouders?

Ik ben hier heel benieuwd naar, omdat de organisaties die zich bezighouden met gehandicaptenzorg en belangenbehartiging (inclusief het EMG-Platform!) een nogal 'witte' uitstraling hebben en weinig gericht zijn op allochtonen.”

Zie ook onder: Informatie: [‘Allochtone kinderen krijgen eigen logeerhuis in Amsterdam’](#)

Reacties naar Annelies de Jong: emgplatform@bosk.nl

[<Terug naar inhoudsopgave>](#)

Logeeradressen voor emg-kinderen

Inmiddels zijn er veel reacties gekomen op de oproep om logeeradressen voor emg-mensen door te geven. Zie: <http://www.emgplatform.nl/index/logeerhuizen.html>. Ga vooral door met het mailen van logeerhuizen, zodat de lijst zo volledig mogelijk wordt!

Bij de BOSK worden ervaringen van ouders geïnventariseerd over logeerhuizen voor emg-mensen, zie www.bosk.nl.

[<Terug naar inhoudsopgave>](#)

Reacties op oproepen

Zwemmen zonder ontlasting

In 'Verpleegkunde Nieuws' wordt een Peristeen anaaltampon gepresenteerd. Na het inbrengen lost de filmlaag op en zet de tampon uit. Er kan geen ontlasting langs en het kan twaalf uur blijven zitten.

Informatie: www.peristeen.nl of www.coloplast.nl, 0800 0229898.

Je kunt ook gebruik maken van zwemslips van Combicare. Het gaat om Freestyle maxi badslips van ongeveer €60,= per stuk.

Combicare b.v.

Coenecoop 375

2741 PN Waddinxveen.

www.combicare.nl

"Ik zwem ieder week met mijn dochter en ook zij is incontinent. Ik gebruik voor haar een plastic broek. Dit bevat prima. Ontlasting blijft in de plastic broek. Het ziet eruit als een plastic broekje voor baby's. Ze droegen ze vroeger over een celstof luier. Ze zijn er in allerlei maten en te koop bij de apotheek."

[<Terug naar inhoudsopgave>](#)

Radio

Voor €5,= zijn radio's te koop bij de Wibra. Het is een pluche kussen in de vorm van een radio. In de stof zijn knopjes gedrukt waarmee je de radio hard en zacht kunt zetten en zenders kunt zoeken. Ook zit er een houdertje in voor batterijen. Iets dergelijks is ook te koop in de vorm van een hart, bij de Blokker.

[<Terug naar inhoudsopgave>](#)

Nieuws van de werkgroepen

Werkgroep Competentieprofielen

De werkgroep kwam 21 februari bijeen. Op basis van 'Naar herkenbare competenties, landelijk competentieprofiel voor beroepskrachten in de gehandicaptenzorg' van het NIZW, VGN e.a. en 'Beroepscompetentieprofiel van de verpleegkundige werkzaam in de zorg aan verstandelijk gehandicapten' van het AVVV, willen we komen tot een specifiek competentieprofiel voor begeleiders van emg-mensen. Uiteindelijk kan dit leiden tot een specifieke vraag die kan worden

neergelegd bij de Regionale Opleidings Centra (ROC's). Notulen zijn via de website te bekijken: <http://www.emgplatform.nl/index/emgwerkgroepen.html>

Werkgroep Visie, Beleid en Zorgprogramma's

De werkgroep kwam 21 februari bijeen. Amiad Ilisar gaf een presentatie van de implementatie van nieuw beleid in Israël, bij een zorg/onderwijsinstelling. Na aanvankelijk succes, bloedde de nieuwe methodiek toch dood. De werkgroep analyseerde tijdens een discussie welke oorzaken hieraan ten grondslag liggen. Notulen zijn via de website te bekijken: <http://www.emgplatform.nl/index/emgwerkgroepen.html>

Werkgroep Ouderinvloed

Een aantal mensen heeft gereageerd op deze oproep. Zij komen binnenkort voor het eerst bijeen. Tijdens de bijeenkomst staat kennismaking centraal en het stellen van doelen voor de werkgroep. Zowel professionals als ouders zijn deelnemers.

Werkgroep Zorg Inhoudelijke Zaken

De werkgroep komt 9 maart bijeen. Eén van de agendapunten is het formuleren van een veldnorm voor communicatie met emg-mensen.

U kunt zich voor deze werkgroepen aanmelden bij het EMG-Platform, door te mailen naar: emgplatform@bosk.nl.

klik voor de actuele stand van zaken op:

<http://www.emgplatform.nl/index/emgwerkgroepen.html>

[<Terug naar inhoudsopgave>](#)

Werkgroepen in de pen

Werkgroep EMG-Financiën

Het thema van deze werkgroep is uitgebreid met het thema: (burger)rechten voor emg-mensen. Recht hebben op iets, hangt namelijk veelal samen met het verkrijgen van de beschikbare middelen, t.w. geld.

Werkgroep Waarneming

Bij deze nogmaals de oproep aan belangstellenden om zich te melden bij het platform voor deelname aan deze werkgroep. Eén van de platformleden, Frank Veldhausz, werkzaam als orthopedagoog bij Esdége Reigersdaal, heeft vijf uur video-opnames van cliënten, waarmee hij kan onderzoeken welke gedragingen kunnen wijzen op waarneming en zo ja, van welke zintuigen. Ook werkt hij samen met de Universiteit van Maastricht waar onderzoek wordt verricht naar hersenactiviteit. Hij stuurde een document dat als uitgangspunt kan dienen bij de start van de werkgroep (zie website).

Het Erasmus Medisch Centrum, wil twee onderzoekers toevoegen, die net begonnen zijn aan een onderzoek over cerebrale visuele stoornissen.

Ook ouders worden van harte uitgenodigd aan de werkgroep deel te nemen!

Zie meer op <http://www.emgplatform.nl/index/indepen.html>.

Heeft u belangstelling voor deelname aan deze werkgroep? Stuur dan even een mailtje naar: emgplatform@bosk.nl .

U kunt zich voor deze werkgroepen aanmelden bij het EMG-Platform, door te mailen naar: emgplatform@bosk.nl.

klik voor de actuele stand van zaken op:
<http://www.emgplatform.nl/index/indepen.html>

[<Terug naar inhoudsopgave>](#)

Verslag / informatie / werkbezoek

In deze rubriek wordt verslag gedaan van werkbezoeken of informatiebijeenkomsten. Daarnaast worden vanuit het EMG-Platform regelmatig werkbezoeken of informatiebijeenkomsten georganiseerd. U kunt zich hiervoor opgeven bij het EMG-Platform, door even een mailtje te sturen naar: emgplatform@bosk.nl.

Verslag

Han Nakken neemt afscheid

In verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, nam Han Nakken dinsdag 15 februari afscheid als hoogleraar orthopedagogiek aan de Universiteit Groningen. In zijn afscheidsrede *'Targets halen'*, ging hij in op de probleemgebieden die hij bij aanvang van zijn betrekking in 1987 formuleerde, en wat de stand van zaken is na zeventien jaar:

- *Voorkomen van ontwikkelingsachterstanden van jonge kinderen met ernstige beperkingen*

Interventies laten zien dat opvoedersgedrag kan worden beïnvloed, waarmee echter niet wordt aangetoond dat ontwikkelingsachterstanden daarmee blijvend kunnen worden voorkomen. Ten eerste hebben kortdurende interventies geen blijvend effect. Als deze als blijvende voorziening geïntegreerd thuis, in onderwijs en revalidatie worden aangeboden, kan dit wellicht anders uitpakken. Ten tweede ontbreekt het nog aan een effectieve methode, die opvoeders en professionals ertoe kan aanzetten om de interventie programmatisch te blijven uitvoeren.

- *Voorkomen van probleemgedrag van personen met verstandelijke beperkingen*

Het Jolanda Venema-incident, een vrouw met verstandelijke handicap, zullen velen nog op hun netvlies hebben. Haar ouders lieten een foto publiceren waarop te zien was hoe zij bloot aan de muur vastgeketend stond. Dit was de directe aanleiding om consulententeams en een programma voor het begeleiden van verstandelijk gehandicapten met probleemgedrag, op te zetten (Wielink, 1998, 2000). Momenteel zijn er vijf CCE's (Centra voor Consultatie en Expertise) en wordt nagegaan of het begeleidingsprogramma effectief is. Bovendien is er een instrument ontwikkeld waarmee vroegtijdig problemen kunnen worden gesignaleerd.

- *Voorkomen van isolement van mensen met ernstige meervoudige beperkingen*

Er werd een opvoedingsprogramma ontwikkeld voor gebruik in residentiële instellingen (Vlaskamp, 1993). Aangetoond werd dat deze werkwijze het gedrag van de hulpverleners effectief beïnvloedde (Van Wijck, 1997). Ook werd onderzoek

gedaan naar de factoren die een rol spelen bij de invoering en handhaving van het programma (Zijlstra, 2003).

Na het opzetten van dit raamwerk voor opvoeden en ondersteunen, is een tweede stap gezet. Het ontwerpen en evalueren van de inhoud van gehanteerde middelen. Bijvoorbeeld een model waarin meerderjarigen keuzes kunnen maken voor dagactiviteiten; een model voor onderwijscurriculum; vormgeven en toetsen van behandelingen in kinderdagcentra en het onderzoeken van het effect van therapieën of activiteiten (MOVE-onderzoek, Van der Putten, 2005). Momenteel wordt het neurobiologisch functioneren in relatie tot opvoeden in kaart gebracht. In samenwerking met Leuven wordt een instrumentarium ontwikkeld om de kwaliteit van bestaan nauwkeurig vast te leggen.

Door deze programmatische aanpak is veel kennis vergaard over het doorbreken van het isolement waarin emg-mensen vaak leven.

- *Integratie/ inclusie van personen met beperkingen in de gemeenschap en het voorkomen van negatieve effecten daarvan*

De vraag is of bovengenoemde programma's en evaluaties ook leiden tot inclusie of integratie. Han Nakken vindt integratie wenselijk, maar het mag niet ten koste gaan van de ontwikkeling van het kind. Daarvoor moet je niet alleen naar de voordelen, maar ook naar de nadelen durven kijken. Het ideologische standpunt dat integreren moet, ten koste van alles, vindt hij verwerpelijk. Hij vindt dat er zorgvuldig met dit onderwerp en onderzoeksgegevens hieromtrent omgegaan moet worden.

Een kind met Downsyndroom kan bijvoorbeeld wel positief worden ontvangen door de leerkrachten op het regulier onderwijs, maar door de kinderen in de klas genegeerd worden (Scheepstra, 1998). Bovendien maakt het voor de cognitieve ontwikkeling niet uit of een kind met beperkingen speciaal of regulier onderwijs volgt (Pijl, Nakken & Mand, 2003).

Ten behoeve van integratie, werden 'deconcentratie' en realisatie van 'community care', nieuwe credo's. Han Nakken noemt enkele problemen die hierbij optreden:

- Het verhuizen van mensen uit de grote inrichtingen naar gewone wijken:
 - o gaat niet gepaard met scholing van personeel dat de vaardigheid moet hebben om integratie te bevorderen;
 - o gaat niet gepaard met voldoende middelen om zelfstandig te functioneren;
 - o en gaat niet gepaard met maatschappelijke maatregelen om het gezamenlijk leven in de buurt te vergemakkelijken.

In het kader hiervan citeert hij een Noorse collega, Meijer: "...fysieke integratie kan ook een bron zijn van conflict en sociale afstand..."

- In de nieuwe woonomgeving ontbreken de deskundigen die handelingsplannen en noodzakelijke samenwerking begeleiden.
- Er wordt niet gekeken naar de effecten op de bewoners van dit 'verplaatsingsbeleid'.

Han Nakken stelt vast dat dit beleid haastig en slecht doordacht is ingezet, uit angst uit de toon te vallen ten opzichte van het buitenland, waar minder inrichtingen voor verstandelijk gehandicapten zijn. Een vergelijking die mank gaat, omdat je appels met peren vergelijkt en vaak resultaten worden vergeleken die op dubieuze wijze zijn verzameld.

Uit: de afscheidsrede van Han Nakken, *'Targets halen, in het onderzoek naar problemen bij het opvoeden van kinderen die in hun ontwikkeling worden belemmerd.'*

Uitgeverij: Stichting Agiel, www.agiel.nl

[<Terug naar inhoudsopgave>](#)

Informatie

Allochtone kinderen krijgen eigen logeerhuis in Amsterdam

Allochtone gehandicapte kinderen in Amsterdam kunnen vanaf 2006 gebruik maken van een speciaal voor hen aangepaste opvang. Het zogeheten gasthuis moet voldoen aan de wensen van allochtone ouders die vinden dat de huidige opvanghuizen niet genoeg rekening houden met hun cultuur, godsdienst en achtergrond. Dat meldde het Migrantenplatform Gehandicapten (MPG) in Amsterdam. Opvanghuizen bieden ouders met een gehandicapt kind de mogelijkheid om even op adem te komen. Uit onderzoek van het platform onder honderd gezinnen van Turkse en Marokkaanse afkomst in Amsterdam blijkt dat gehandicapte kinderen bijna nooit naar de reguliere opvangcentra gaan. De behoefte aan een dergelijk gasthuis is groot onder allochtone ouders, zei directeur Aysel Disbudak van het MPG. "Sommige allochtonen willen graag dat jongens en meisjes vanaf de puberteit gescheiden worden. Het baden en aankleden van een meisje dient door een vrouw gedaan te worden. Bovendien mogen de kinderen geen varkensvlees eten," legt Disbudak uit. In de huidige opvangcentra zijn geen bidruimtes. "Die zullen hier wel komen", aldus de directeur. Het moet voor ouders ook mogelijk worden om in hun eigen taal met personeel te praten.

Zie verder op de website van het Migrantenplatform Gehandicapten: www.stmpg.nl .

[<Terug naar inhoudsopgave>](#)

Werkbezoeken

- Bezoek aan 'Villa Spijker' in Amsterdam, een woning voor vijf emg-jongeren opgezet door de ouders van deze kinderen. Bezoeken vonden plaats in februari. Voor maart worden nieuwe data gepland.
- Een voorlichtingsbijeenkomst over de Cranio Sacraal therapie, een behandelingsvorm die gericht is op ontspanning. Hiervoor kunt u zich nog opgeven, een datum is nog niet gepland. Als u hiervoor belangstelling heeft, stuur dan even een mailtje naar: emgplatform@bosk.nl.

[<Terug naar inhoudsopgave>](#)

Boeken en tijdschriften

Feuersteins instrumentele verrijksprogramma (Klik, januari 2005).

"Een baby laat je niet aan zijn lot over, je investeert in hem. Zo moet je ook investeren in verstandelijk gehandicapten", aldus Amiad Ilisar, activiteitenbegeleider bij het Sinaïcentrum in Amersfoort. Daar zijn ze nu vijf jaar bezig met het 'instrumentele verrijksprogramma' dat ontwikkeld is door Reuven Feuerstein. Belangrijk bij deze methodiek is de attitude van de begeleider ten opzichte van de cliënt. Deze moet mensen voortdurend kansen bieden, ervaringen aanbieden

waarvan hij ook in andere situaties kan profiteren. Het is makkelijker om lekker voor de bewoners te zorgen, bijvoorbeeld door ze eten te geven. Maar dankzij deze methode kunnen sommige bewoners zelf leren eten.

Over de methodiek van Feuerstein is een boek verschenen: *'Ontwikkelingsgericht begeleiden in alledaagse situaties'*, werkboek voor begeleiders van mensen met een verstandelijke beperking, door Piet van Dijk en Emiel van Doorn. Uitgeverij Nelissen, €14,50.

Dienstverlening aan kinderen in beweging (Ipse Magazine, december 2004)

Bij Ipse zijn het afgelopen jaar de eerste stappen gezet in de ontwikkeling van kinderdagcentra naar kinderdienstencentra. Een verzamelnaam voor een aantal diensten die Ipse gaat leveren aan 0 tot 22-jarigen. Deze regionale centra bieden naast de intensieve dagbegeleiding veel meer diensten, zoals vroeghulp, thuiszorg, ambulante ondersteuning in de reguliere kinderopvang, praktisch pedagogische gezinsondersteuning, logeren, wonen en ondersteuning van mantelzorg.

Daarnaast heeft de gewijzigde wet op onderwijs, waardoor alle kinderen ongeacht hun beperking, recht hebben op (speciaal) onderwijs, de ontwikkeling in gang gezet om een soort schoolzorginstituut in te richten. Een combinatie van de reguliere kinderopvang met de school voor speciaal onderwijs. Een combinatie van onderwijskrachten en senior-begeleiders. Wel gebiedt de realiteit te zeggen dat emg-kinderen op het ogenblik nog moeilijk buiten het kinderdagcentrum kunnen. Voor hen is er vaak geen plek in het onderwijs, ook niet in het speciaal onderwijs.

De poppen aan het dansen (Klik, januari 2005)

Opvallend is dat werkelijk iedereen reageert op handpoppen, die vaak worden gebruikt bij autistisch en zeer moeilijk lerende kinderen. Handpoppen worden ook gebruikt bij belevingstheater. Theatergroepen als Dot belevingstheater, Ronzebons en De lachende zon spelen goed in op emoties.

Meer informatie:

www.dotbelevingstheater.nl

www.ronzebons.nl

www.delachendezon.nl

Voor handpoppen:

www.earthgames.nl

Naar de Kwik-Fit garage (Markant, februari 2005)

Nordine Erragadi geniet van de sfeer, geur en geluiden in de Kwik-Fit garage. Onder begeleiding van het dagactiviteitencentrum van Esdégé-Reigersdaal in Alkmaar. Esdégé-Reigersdaal is samen met het NIZW op zoek naar positieve verhalen over emg-mensen en werk. In de hoop zo een omslag in het denken te bewerkstelligen.

Agenda

3 maart: Conferentie SPEL

Op donderdag 3 maart organiseert de landelijke werkgroep 'Zorg en Onderwijs' in samenwerking met het Seminarium voor Orthopedagogiek een studieconferentie voor medewerkers van (orthopedagogische) kindercentra, scholen voor zeer moeilijk lerende kinderen en / of meervoudig gehandicapte kinderen en andere zorginstellingen die betrokken zijn bij de begeleiding van bovengenoemde doelgroepen.

De conferentie past in de traditie van de zogenaamde 'Grenzeloos-conferenties' voor leerkrachten, klassenassistenten, groepsleidsters, therapeuten en anderen die werken met kinderen met ernstige beperkingen. De doelgroep waar we ons op richten zijn kinderen op de grens van onderwijs (zml/mg) en zorg (kinderdagcentra). Dit jaar bestaat de conferentie uit een aantal inspirerende inleidingen en workshops met als thema: SPEL.

Aandacht is er voor observatieschalen, methodieken, speltherapie, spel en humor, sensopathisch spel, spelontwikkeling. Deelnemers worden vooral geacht mee te doen. Een aantal spelspecifieke firma's is gevraagd act de présence te geven. De conferentie vindt plaats in de Reehorst in Ede en er is dit jaar een aantal plaatsen beschikbaar voor ouders van kinderen met een beperking, die tegen een gereduceerd tarief (€50,--) aan de conferentie kunnen deelnemen. Voor medewerkers van scholen en kindercentra bedraagt de bijdrage (€145,-). Meer informatie en inschrijfformulieren kunt U aanvragen bij Karin Eras, Seminarium voor Orthopedagogiek in Utrecht. Telefoon: 030-2547378 Zie ook: www.seminarium.nl (onder conferenties)

3 maart, werkconferentie Werken aan samenwerking, van het Convenant autisme

In Utrecht. Met presentaties van regionale netwerken. Nederlandse Vereniging Autisme, stance.venderbosch@autisme-nva.nl, telefoon 030-2299808.

12 maart, ouderontmoetingsdag MCG en communicatie, praten met je kind.

12 maart, ontmoetingsdag georganiseerd door de mcg-ouderwerkgroepen van de BOSK en PhiladelphiaSupport (FvO), in de Ariane de Ranitzschool in Utrecht. Het thema van deze dag is: 'Communicatie, praten met je kind'.

Praten met een ernstig meervoudig gehandicapt kind klinkt eenvoudiger dan het is. De meeste mcg-kinderen kunnen niet of nauwelijks praten, maar dat wil niet zeggen dat er geen communicatie mogelijk is. Soms ontwikkelen ouders zelf hun manier van 'praten', maar ook zijn er vanuit de beroepsmatige invalshoek veel mensen bezig met het ontwikkelen van communicatiemogelijkheden met en voor ernstig meervoudig gehandicapten. Beide aspecten komen aan bod.

Kosten inclusief koffie/thee en lunch

- BOSK-leden\PhiladelphiaSupport leden € 12,00 per persoon
- BOSK-buitengewone leden € 25,00 per persoon
- Niet-leden € 25,00 per persoon

Maak het bedrag over op girorekening 562100 t.n.v. BOSK, Utrecht, onder vermelding van 'mcg-dag' en het aantal deelnemers. Daarnaast dient u het deelnemersformulier in te vullen. Vanaf 7 februari kunt u het deelnemersformulier vinden op de website: www.bosk.nl.

17 maart, OSO-congres communicatie in het onderwijs.

Voor mensen die werken in het speciaal onderwijs. In Zwolle, Windesheim. www.windheismeim.nl

18 maart, Jaarlijkse studiedag van ISAAC-NF: ‘Communicatie in beweging.’
In het dagelijks leven ervaren personen die gebruik maken van ondersteunde communicatie vaak communicatieproblemen tijdens het bewegen. Hoe communiceer je nu met elkaar tijdens de gym, het zwemmen, een dagje pretpark of op de fiets? En wat is de invloed van de motoriek op de communicatie? Hoe kunnen niet of nauwelijks sprekende kinderen en volwassenen communiceren in verschillende houdingen?

Het middagprogramma bestaat uit workshops die een praktische voortzetting zijn van de in de ochtend geboden theorie.

De studiedag “Communicatie in beweging” biedt inzicht in en geeft ideeën over mogelijkheden van ondersteunde communicatie tijdens bewegen. Daarnaast biedt de dag inzicht in een aantal nationale en internationale ontwikkelingen op het gebied van ondersteunde communicatie en technologie. Zie: www.isaac-nf.nl

22 en 23 maart, workshop Seksualiteit en autisme in Drogenen.

Autisme centraal, telefoon België 09/2381818, www.autismecentraal.com.

23 maart, congres Kwaliteit van Zorgplannen.

Voor professionals uit de care-sector die betrokken zijn bij het opstellen van zorgplannen van cliënten. Hotel en Congrescentrum De Reehorst in Ede. ZIP, telefoon 0341-278279, e-mail m.boheemen@philadelphia.nl, www.zipcare.nl

30 maart, Studiedag Klachtenrichtlijn Gezondheidszorg.

Door en voor het veld, aanbevelingen bevattend over klachtenmanagement. Congrescentrum De Eenhoorn in Amersfoort. Studiecentrum Kerckebosch, telefoon 030-6984222, e-mail studiecentrum@kerckebosch.nl, www.kerckebosch.nl

31 maart, 3 daagse praktische basistraining Spel, bewegings- en gymnastiekvormen met ouderen, speciale aandacht voor aanpassingen aan specifieke doelgroepen. Maarn, Cerein, telefoon 0343-443299, www.cerein.nl

[<Terug naar inhoudsopgave>](#)

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van het EMG-Platform dat is ondergebracht bij de BOSK in Utrecht.

Werkgroepen in bedrijf

- Werkgroep Visie Beleid en Zorgprogramma's (VBZ)
- Werkgroep Zorg Inhoudelijke Zaken (ZIZ)
- Werkgroep Competentieprofielen
- Werkgroep Ouderinvloed

Werkgroepen in de pen

- Werkgroep Waarneming
- Werkgroep EMG Financiën en Recht

Samenwerkingsverbanden

- Werkgroep / klankbordgroep Centrum voor Consultatie en Expertise (CCE)
- Werkgroep Post Academisch Onderwijs (PAO)
- Landelijke contactgroep Zorg en Onderwijs
- Beleidsadviesgroep EMG-Platform

Bestuursleden EMG-Platform

Wim van Minnen	Directeur Federatie van Ouderverenigingen in Utrecht
Willem de Gooyer	Directeur 'De Compaan' in Den Haag
Beer Boneschanker	Voorzitter BOSK
Marga Nieuwenhuijse	Directeur 'Omega' in Amsterdam
Martin Schuurman	Directeur Kalliope Consult in Nieuwegein
Bob Geijp	Directeur MEE-Zuid-Holland-Zuid in Dordrecht

Eindredactie nieuwsbrief en coördinatie platform: Annelies de Jong

EMG-Platform

Bezoekadres:

p/a BOSK

Churchillaan 11 in Utrecht, tweede verdieping.

Postadres:

Postbus 3359

3502 GJ Utrecht

Telefoon 030 245 90 90

Email: emgplatform@bosk.nl of annelies@bosk.nl.

Het EMG-Platform wordt financieel ondersteund door de Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind

[<Terug naar inhoudsopgave>](#)